

Har du en time eller to til overs en solskinsdag, så tag til Væth og nyd en af de mange muligheder for at gå en tur fra Væth og ned omkring engene. Udsigten er fra start storslået - både over engene og ind over Randers by, og har du kikkert med, er der masser af fugle- og dyreliv både til lands, til vands og i luften.

Forslag til vandreruter fra Væth til Væth Enge og retur.

Man er ikke helt uden for lands lov og ret i Væth Enge. På den anden side af Gudenå løber cykelsti og tagbane ved siden af hinanden. Foto: Randers Kommune.

UDENFOR

Kim Brandt Thomsen
Randers Kommune

RANDERS: Det 105 hektar store vådområde, der udgør Væth Enge, ligger umiddelbart øst for Langå på Gudenås sydside. Tilbage i tiden har engene altid været oversvømmet, når vandet stod højt i åen, men i 1951 blev der bygget et dige langs med åen, hvor-

efter engarealet blev drænet og vandet pumpet ud.

Væth Enge er i dag ført tilbage i deres oprindelige tilstand, hvor alene vandstanden i Gudenå bestemmer, hvor våde engene er. Selv om engene ligger ca. ti kilometer fra Randers Fjord, påvirkes de af tidevandsforskellene i fjorden. Det giver stærkt varierede fugtighedsforhold.

Et fantastisk fugleliv

Fuglene reagerede hurtigt på områdets ændrede naturforhold, og der har udviklet sig et rigt fugleliv såvel i ynglesæsonen som i træk-sæsonen. De mange fugle er det mest synlige tegn på, at arealet har undergået en markant ændring, men også padder og insekter stortrives i det nye miljø. I løbet af de kommende år vil den naturlige flora for området forhåbentlig vende tilbage.

Takket være højdeforskellen er der undervejs en flot udsigt over Væth Enge og ind over Randers by. Der er i kanten af området markeret en gangsti. Husk gummistøvler i våde perioder - og glem ikke kikkerten. Der er masser af fugle at se på Gudenå og i engene, og harer og andet vildt på mark og i skov.

Et godt sted at starte er ved vandværket i Væth. Her kan man parkere og gå ad en markvej ca. halvanden kilometer ud til engene. Der er flere muligheder for at gå rundt i Væth til engene og retur. Turene er fra ca. tre-seks kilometer.

Gudenåengene

Det er Aage V. Jensens Naturfond, som har stået bag genskabelsen af de 328 hektar eng og vådområder på begge sider af Gudenå mellem Langå og Randers. Hornbæk Enge, Væth Enge og Vorup Enge under ét kaldet Gudenåengene.

Genskabelsen af Gudenåengene var vandmiljøplanprojekter, der havde til formål at minimere tilførslen af næringsstoffer til selve Gudenå. Digerne blev gennembrudt i årene efter artsunderskiftet, og hermed

Fra Væth til Væth Enge går det ned ad bakke over halvanden kilometer uanset hvad rute man vælger. Og derfor også tilsvarende opad på hjemturen. Så tag god tid til en rundtur. Foto: Randers Kommune.

genopstod værdifulde vandområder og våde eng, hvor fuglelivet, smådyrene og floraen fik forbedrede levevilkår og kunne udvikle sig frit.

Nærheden til Randers by giver arealet stor rekreativ betydning. Gangstier fører rundt til de enkelte områder, fugletårne sikrer udsigten ved Gudenå og de bynære eng, og ved pleje med græsning sikres engenes lysåbne karakter.

Engene kostede Væth-bønderne millioner
"Hedeselskabets sidste fiasko". Sådan lød den barske overskrift i Sydvestjyllands Venstreblad i juni 1927. Avisen talte dunder til Hedeselskabets ingeniører i Væth Enge-projektet, som var kørt helt af spor.

Venstrebladets barske konklusion var ikke til at tage fejl af: "Et arbejde, der er begyndt på et uforvarligt

grundlag, fremmet under slemt ledelse, og afsluttet med det, der skulle have været begyndelsen."

I flere år var »Væth Enge« et stednavn, der gav Hedeselskabets røde ører, og selskabets ingeniører var altpå én gang velkomne på engen. Gentagne fejlprojekter havde kostet de lokale landmænd, hvad der i dag ville svare til millioner af kroner. Enkelte gik konkurs og måtte forlade gården.

Væth Enge ligger ned til Gudenå mellem Langå og Randers, og Hedeselskabet havde i 1920'erne solgt Væth-landmændene et ambitiøst digeprojekt, der skulle skærme deres våde eng mod de hyppige oversvømmelser fra den vandrige Gudenå. Men et fejlprojekteret dige, som alligevel ikke kunne holde åvandet ude, kom til at koste dyrt.

Lodsejerne blev præsteret for en regning på

ca. 350.000 kr. (11 mio. kr. i 2009-værdi). Ikke så lidt over Hedeselskabets oprindelige overslag på 64.000 kr. (1,8 mio. kr. i 2009-værdi). Den regning ville flertallet ikke betale, og modstanderne samlede sig i "Oppositionen", som indbragte sagen for både landsret og højesteret. Men forgæves.

I sidste ende var det kun Væth-bønderne til at betale broderparten af den dyre regning. Ikke alle var i stand til det, så op gennem 1930'erne måtte "Oppositionen" gentagne gange true sine egne medlemmer med inkasso. Enkelte skyldnere måtte opgives, fordi de var gået fallit. Andre tilfælde var lodsejere parat til at forære deres eng væk for at slippe ud af gældsfælden..."

Vil du læse mere om denne del af Væth Enges historie, kan du finde den på www.dettabeland.dk/midtyjlland/vaethenge.pdf

På vejen ned i engene er der de flotteste udsigter ind over Randers by. Foto: Randers Kommune.

Husk gummistøvlerne. Engene er både påvirket af vandet i Gudenå og det, der kommer ned fra oven. Også morgenduggen kan have svært ved at slippe sit tag på nordsiden af den høje Væth-bakke. Foto: Randers Kommune.

På den modsatte side af Væth Enge og Gudenå troner Grensten Kirke på toppen af bakken. Foto: Randers Kommune.

Et par skarver sidder på pæle i Gudenå og pudser fjerdragten. Det er søndag lige før kirketid. Foto: Randers Kommune.

En kottehale pynter i rabatten ved stien langs Væth Enge. Foto: Randers Kommune.

Flyvemaskine over Randers? Nøj sommerfugl ved Væth. Foto: Randers Kommune.